

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin,

r.

Znak: WZPS-3.431.7.12.2023.ML

Pani Bogumiła Szczepanik
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 2285) inspektorzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie przeprowadzili w dniach 1-3 i 6-9 marca 2023 r. kontrolę kompleksową w Centrum Usług Społecznych w Koszalinie. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki opisane zostały w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 26 lutego 2024 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Centrum Usług Społecznych w Koszalinie oceniono pozytywnie z uchybieniami.¹

Dyrektorem Centrum Usług Społecznych w Koszalinie (wcześniej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie) jest od 1 czerwca 2012 r. Pani Bogumiła Szczepanik.

W Ośrodku zatrudnionych jest 225 pracowników, w tym 44 pracowników socjalnych. Gmina Miasto Koszalin liczy 99.009 mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały i czasowy). Ponadto w Mieście Koszalin przebywało w okresie kontroli 4.457 obywateli Ukrainy. Na podstawie *Sprawozdania MRiPS-03-R z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych w naturze i usługach* ustalono, że liczba rodzin objętych w 2022 r. pomocą Centrum Usług Społecznych w Koszalinie wynosiła 1.116 (1.693 osób w rodzinach). Ośrodek w dniach kontroli spełniał warunek art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Dyrekcja oraz pracownicy socjalni Centrum Usług Społecznych w Koszalinie posiadają odpowiednie kwalifikacje, wymagane przepisami art. 116 ust. 1, art. 156 oraz art. 122 ust. 1

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni CUS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach.

Rada Miejska w Koszalinie podjęła Uchwałę Nr XXVIII/457/2021 z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”. Realizacja Strategii była monitorowana. Sprawozdanie z realizacji Strategii za rok 2021 r. przekazano pismem SPS.031.12.2022 z dnia 29 marca 2022 r. do Dyrektora Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej Urzędu Miejskiego w Koszalinie.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej CUS w Koszalinie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ocenę przekazano Radzie Miejskiej w wyznaczonym terminie.

Zgodnie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej CUS przekazał w wyznaczonym terminie *Sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”* oraz *Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MRiPS-03-R*. Ponadto CUS sporządza corocznie *Sprawozdanie z działalności*. Jednostka przekazała sprawozdania w wyznaczonym terminie. Nie wniesiono uwag do sporządzania powyższych dokumentów.

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, okresowe, celowe, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”) i niepieniężnych (usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowanie i odpłatność za pobyt w DPS, kierowanie do ŚDS, udzielanie schronienia, sprawienie pogrzebu). Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Podczas kontroli ustalono, że przyjęte wnioski o udzielenie pomocy oznaczone zostały datą wpływu. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja była kompletna, przejrzysta. Terminowo przeprowadzono wywiady środowiskowe, poprawnie ustalano w nich sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Akta spraw zawierały również w razie konieczności dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy, określone w art. 107 Kpa.

Gmina Miasto Koszalin zabezpiecza miejsca dla osób bezdomnych na terenie Koszalina poprzez zawarcie umowy z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie na realizację zadania publicznego, o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pod tytułem: *Prowadzenie schroniska dla osób bezdomnych oraz prowadzenie noclegowni i ogrzewalni*. W razie konieczności zawierano także stosowne umowy z placówkami z terenu innych gmin.

CUS w Koszalinie dokonał, zgodnie z art. 48a ust. 11 c ustawy o pomocy społecznej, zgłoszenia do rejestru Wojewody Zachodniopomorskiego miejsc w schroniskach dla bezdomnych.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej) należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada 2023 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej - mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Z informacji przedstawionych przez Dyrektora Centrum wynika, że Gmina Miasto Koszalin nie prowadzi, ani nie zleca zadania prowadzenia ww.

mieszkań. W związku z powyższym Centrum nie ma zasobów w postaci miejsca w takich mieszkaniach oraz możliwości skierowania do nich podopiecznych na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej. Zadanie określone w art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej nie jest zatem realizowane. Każdy organ administracji jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy.

Rodziny z terenu Miasta Koszalin pozostawały 2022 roku w trudniej sytuacji życiowej i korzystały z pomocy CUS głównie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (1.122 rodziny), niepełnosprawności (749 rodzin), ubóstwa (740 rodzin) oraz bezrobocia (368 rodzin). Zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach* w 2022 roku wsparciem Centrum objęto 1.116 rodzin (1.693 osoby w rodzinach), a decyzją przyznano świadczenia 1.233 osobom. Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono 102 rodzinom (141 osób w rodzinach).

Miasto Koszalin korzysta z żywności w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa”. W 2022 r. wydano: 68 skierowań do Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, 681 skierowań do Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża, 89 skierowań do Kościoła Starokatolickiego RP. W 2023 r. (do dnia kontroli) nie wydano skierowań w ramach Programu POPŻ.

Gmina zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Realizowane przez Centrum specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi mają na celu uczenie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia lub rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych. W roku 2022 specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęto 13 osób z czego 12 legitymowało się orzeczeniem o niepełnosprawności. Specjalistyczne usługi realizowane są również poprzez uczestnictwo skierowanych osób w zajęciach środowiskowych domów samopomocy. W 2022 roku tą formą pomocy objęto 101 osób. Gmina zabezpiecza potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi kierując do odpowiedniego typu domu pomocy społecznej. Zawarto także porozumienie pomiędzy Środkowopomorskim Centrum Zdrowia Psychicznego MEDISON a Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, którego celem jest rozpoznawanie i monitorowanie sytuacji osób i rodzin zamieszkujących na terenie Miasta Koszalin, wymagających pomocy i wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego. W 2022 roku odbyło się 11 spotkań, w ramach których omawiano 43 środowiska wymagające wsparcia.

Gmina zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie prowadzenia poradnictwa specjalistycznego na rzecz lokalnej społeczności. W roku 2022 udzielono 866 indywidualnych porad i konsultacji w ramach pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, diagnostycznej i pedagogicznej. Porad udzielono 319 osobom. W roku 2023 (do dnia 28 lutego) udzielono 159 indywidualnych porad i konsultacji w ramach pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, diagnostycznej i pedagogicznej. Porad udzielono 72 osobom.

W okresie objętym kontrolą w CUS zawarto 33 kontrakty socjalne (zgodnie z informacją zawartą w Sprawozdaniu MRiPS-03-R za 2022 r.). Podczas kontroli przeanalizowano 6 z nich. W dwóch przypadkach klient nie wywiązał się z zobowiązań kontraktu (przerwanie terapii odwykowej, brak kontaktu). Pozostałe zrealizowano zgodnie z założeniami. W aktach opisano

szczegółowo sytuację osób i rodzin, a także określano cele i założenia kontraktu, ustalano daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań, sporządzano oceny i monitorowano sytuację osób realizujących kontrakt oraz po jego zakończeniu, o ile osoba pozostawała w systemie pomocy społecznej.

Centrum współpracuje z Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Koszalinie zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 28 października 2015 r., którego intencją jest współpraca obu stron umowy w zakresie organizacji różnych form pomocy na rzecz osób zwalnianych z Zakładów Karnych i Aresztów Śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Centrum współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji i udzielania wsparcia na rzecz potrzebujących grup społeczności lokalnej: Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce, Domem Miłosierdzia Bożego, Fundacją „Zdążyć z Miłością”, Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej, Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża, Kościołem Starokatolickim w RP, Stowarzyszeniem „Dom” w Kolbudach, Stowarzyszeniem „Jesień” w Nowym Jasińcu, Stowarzyszeniem „Wiosna” w Krakowie, Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie.

Centrum współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz typowania osób do wykonywania prac społecznie użytecznych.

Na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, CUS w Koszalinie realizuje zadanie opracowanie i realizacja projektów socjalnych oraz podejmowanie działań na rzecz integracji i wspierania rozwoju wspólnoty samorządowej z wykorzystaniem potencjału tej wspólnoty, w tym organizowanie działań samopomocowych, wolontaryjnych i sąsiedzkich stanowiących uzupełnienie usług społecznych. W ramach projektu „Centrum Usług Społecznych Koszalin” realizowano 14 usług społecznych, podzielonych na dwa pakiety: „POMOC+” oraz „RODZINA+”. Od początku realizacji projektu z usług społecznych skorzystały 1.022 osoby (niektóre osoby mogły skorzystać kilkakrotnie z jednej usługi lub kilku usług). Średnio 1 osoba skorzystała z 3-4 usług: wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, pielęgnacja paznokci, usługa fryzjerska w miejscu zamieszkania, usługa pralnicza, mycie okien, porządkowanie nagrobków, opiekun szyty na miarę, POMOCna Taksówka, Złota Rączka, mediacje, indywidualna terapia logopedyczna dla dzieci i młodzieży, terapia dietetyczna dla dzieci i młodzieży, warsztaty „Szkoła dla rodziców”, trening umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży.

CUS w Koszalinie podejmował szereg działań w kierunku aktywizacji społeczności lokalnej, budowanie partnerstw, organizacja wolontariatu, a także rozpoznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie działań wspierających, ich przygotowanie oraz realizacja: m.in. „Podaruj ciepło”, „Spotkanie z książką”, „Twoja Moc To Pomoc”, „Klub wolontariusza - podłącz się”, „Czyste podwórko”, „Między nami sąsiadami”, „Jesteśmy tu dla Was”, „Bezpieczna Rodzina”, „Pomaganie - mamy to we krwi”, „Przemoc wokół mnie - wiem i reaguję” i wiele innych. Realizowano również Projekty Partnerskie współfinansowane z Budżetu Państwa oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego - „Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży”, „Gmina Miasto Koszalin – PomagaMy Ukrainie”.

Stwierdzone uchybienie wynikało z niepoprawnej interpretacji przepisów prawa. Skutkiem jest brak realizacji zadania w zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (a od 1 listopada 2023 r. - w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych).

Za prawidłową pracę Centrum odpowiada Dyrektor jednostki.

Podczas kontroli przeanalizowano sposób realizacji zaleceń zawartych w Wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2017 r. (Znak: K-S-1.431.1.8.2017.ML). Stwierdzono, że w kontrolowanym okresie prawidłowo i w ujednolicony sposób naliczono odpłatności za świadczenia niepieniężne. Zalecenie zostało zatem zrealizowane.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenie zwykłe w zakresie realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej:

prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższego zalecenia w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Właściwy podpis na oryginale

Do wiadomości:

Pan Piotr Jedliński

Prezydent Miasta Koszalina